Lietas Nr. A420519013
Lietas arhīva Nr. A42-02092-14/37

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Jelgavā 2014.gada 4.augustā

Administratīvā rajona tiesa

šādā sastāvā: tiesnesis A.Vīksne,

piedaloties pieteicējam /M.D./ un atbildētājas - Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Ieslodzījuma vietu pārvaldes pārstāvei /O.C./,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /M.D./ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts morālais kaitējums un mantiskais zaudējums 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā, izdošanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ieslodzījuma vietu pārvaldē (turpmāk - Pārvalde) 2013.gada 13.septembrī saņemts /M.D./ (turpmāk - pieteicējs) 2013.gada 12.jūnija iesniegums par morālā kaitējuma atlīdzināšanu 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā, pamatojoties uz Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 31.maija spriedumu administratīvajā lietā Nr.A420371712.

Ar Ieslodzījuma vietu pārvaldes priekšnieces 2013.gada 11.novembra lēmumu Nr.1/15.2-D/4416 (turpmāk - Lēmums) nolemts noteikt kā morālā kaitējuma patstāvīgu atlīdzinājumu - rakstveida atvainošanos, uzdot Šķirotavas cietuma administrācijai nekavējoties rakstveidā atvainoties pieteicējam sakarā ar prettiesisku Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 23.novembra lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu, ar kuru pieteicējam tika piemērots disciplinārsods - ievietot soda izolatorā uz 7 diennaktīm, un informēt par veiktajām darbībām Pārvaldi.

Lēmumā konstatēts turpmāk minētais.

[1.1] Pieteicējs 2011.gada 7.decembrī vērsies Pārvaldē ar iesniegumu, kurā viņš apstrīdēja Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 23.novembra lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu, ar kuru pieteicējam tika piemērots disciplinārsods - ievietot soda izolatorā uz 7 diennaktīm par to, ka pieteicējs 2011.gada 21.novembrī atteicās atrasties viņam nozīmētajā 2.vienībā.

Izskatot minēto pieteicēja iesniegumu, Pārvalde ar 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087 atzina Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 23.novembra lēmumu par tiesisku.

Nepiekrītot Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumam Nr.1/12-D/6087, pieteicējs to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā. Administratīvā rajona tiesa, izskatot pieteicēja pieteikumu par Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087, ar Administratīvās rajona tiesas 2013.gada 31.maija spriedumu (turpmāk - Spriedums) nosprieda atzīt to par prettiesisku. 2013.gada 2.jūlijā Spriedums stājies spēkā.

Ņemot vērā iepriekš minēto, secināms, ka Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmums Nr.1/12-D/6087, ar kuru savu galīgo noformējumu ieguva Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 23.novembra lēmums par disciplinārsoda piemērošanu pieteicējam, ar spēkā stājušos tiesas nolēmumu atzīts par prettiesisku, līdz ar to, atbilstoši Administratīvā procesa likuma (turpmāk - APL) 92.pantam un Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk - Zaudējumu atlīdzināšanas likums) normām pastāv priekšnoteikums kaitējuma atlīdzinājumam.

[1.2] Pieteicējs iesniegumā lūdz atlīdzināt viņam nodarīto kaitējumu 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 30.novembra noteikumu Nr.1096 „Noteikumi par minimālo mēneša darba algu un minimālo stundas tarifa likmi" 2.punktu Lēmuma pieņemšanas brīdī minimālā mēneša darba alga normālā darba laika ietvaros bija 200 latu (284,57 *euro*).

Tādējādi pieteicējs faktiski lūdzis atlīdzināt viņam nodarīto kaitējumu 4000 latu (5691,49 *euro*) apmērā. Tomēr pieteicējs iesniegumā neprecizē, kādi konkrēti zaudējumi (mantiskie, personiskais un/vai morālais kaitējums) viņam radušies ar minēto Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 23.novembra lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu. Iesniegumā pieteicējs tikai norāda, ka atlīdzinājums tiek prasīts, pamatojoties uz Latvijas Republikas Satversmes 92.pantu un Spriedumu.

Tā kā pieteicējs iesniegumā nav norādījis apstākļus, kā arī nav pievienojis pierādījumus, kas pamatotu un pierādītu iesniegumā izteikto prasījumu par mantiskā zaudējuma un/vai personiskā kaitējuma atlīdzinājumu, Pārvalde secina, ka pieteicējs faktiski lūdz atlīdzināt viņam nodarīto morālo kaitējumu.

[1.3] Pieteicējs laikā, kad viņam tika piemērots disciplinārsods, proti, 2011.gada 23.novembrī, sodu izcieta daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstākajā pakāpē.

No Latvijas Sodu izpildes kodeksa (turpmāk - Kodekss) 50.^{5} panta otrās daļas un 74.panta (redakcijā, kas bija spēkā 2011.gada novembrī), kā arī Ministru kabineta 2006.gada 30.maija noteikumu Nr.423 „Brīvības atņemšanas iestādes iekšējās kārtības noteikumi" 89.punkta regulējuma Pārvalde secina, ka ieslodzītajiem, kas sodu izcieš daļēji slēgtā cietuma soda izciešanas režīma augstākajā pakāpē, atrodoties soda izolatorā, tiek liegtas Kodeksa 50.^{5} panta septītajā daļā garantētas tiesības no rīta celšanās laika līdz naktsmieram atrasties noteiktā iecirknī ārpus kameras, tajā skaitā dienas kārtībā paredzētajā laikā patstāvīgi apmeklēt cietuma medicīnas daļu, veikalu, ēdnīcu un bibliotēku, kā arī tiesības uz satikšanām ar radiniekiem un citām personām, un telefonsarunām. Turklāt, atrodoties soda izolatorā, ieslodzītajam tiek liegta iespēja iepirkties cietuma veikalā un lietot personisko televizoru.

[1.4] Laikposmā no 2011.gada 21.novembra līdz 2011.gada 27.novembrim, kad pieteicējs atradās soda izolatora kamerā, viņam nebija paredzētas satikšanās vai telefonsarunas, kuras viņš nevarētu izmantot piemērotā disciplinārsoda dēļ.

Vienlaikus Pārvalde noskaidroja, ka 2011.gadā pieteicējs ne reizi nav izmantojis likumā garantētas tiesības uz satikšanām un telefonsarunām, kā arī neesot saņēmis sūtījumus no kādas personas.

Turklāt Pārvalde no pieteicēja iesnieguma satura secina, ka pieteicējs nenorāda uz to, ka, atrodoties soda izolatora kamerā, tiesību ierobežojumu dēļ ieslodzītajiem, kas atrodas soda izolatorā, viņam būtu liegta iespēja īstenot citas viņam garantētas tiesības (piemēram, skatīties televizoru vai iegādāties preces cietuma veikalā), kā arī nenorāda uz citiem apstākļiem, kas viņam radītu zināmas neērtības vai kaut kādas sekas, atrodoties soda izolatora kamerā.

[1.4] Pārvalde secina, ka pieteicējs neizvirza pretenzijas par uzturēšanas apstākļiem soda izolatora kamerā, kurā viņš atradās laikposmā no 2011.gada 21.novembra līdz 2011.gada 28.novembrim. Līdz ar to, vērtējot pieteicējam nodarītā kaitējuma būtiskumu un nosakot atlīdzinājuma apmēru, Pārvalde uzturēšanas apstākļus nevērtē, uzskatot tos par pieteicējam pieņemamiem. Tādējādi tie netiks ņemti vērā, nosakot galīgo atlīdzinājuma apmēru.

[1.5] Pārvalde secina, ka, atrodoties soda izolatora kamerā, pieteicējam faktiski tika liegtas tikai tiesības no rīta celšanās laika līdz naktsmieram atrasties noteiktā iecirknī ārpus kameras un brīvi pārvietoties pa cietuma teritoriju, dienas kārtībā paredzētajā laikā patstāvīgi apmeklējot cietuma medicīnas daļu, veikalu, ēdnīcu un bibliotēku.

Pieteicējs soda izolatora kamerā atradās 7 diennaktis, pieteicēja iepriekš minēto tiesību ierobežošana, Pārvaldes ieskatā, salīdzinoši neilgu laiku nevarēja radīt viņam sevišķi smagas sekas vai sagādāt būtiskas ciešanas. Arī pieteicējs uz šādiem apstākļiem nenorāda.

Līdz ar to Pārvalde uzskata, ka ar Šķirotavas cietuma priekšnieka 2011.gada 23.novembra lēmumu par disciplinārsoda piemērošanu konkrētajā situācijā neradīja pieteicējam būtisku tiesību aizskārumu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Pārvalde uzskata, ka konkrētajā tiesiskajā situācijā kā morālā kaitējuma patstāvīgs atlīdzinājums ir nosakāma rakstveida atvainošanās. Pārvaldes ieskatā, saņemot šādu rakstveida atvainošanos, pieteicējs gūtu pietiekošu morālo gandarījumu par Pārvaldes struktūrvienības izdoto prettiesisko administratīvo aktu.

[2] Nepiekrītot Lēmumam, pieteicējs to pārsūdzēja Administratīvajā rajona tiesā. Pieteikumā pieteicējs norāda, ka viņam netika lūgts precizēt prasījumu, kad pieteicējs ar apstrīdēšanas iesniegumu vērsās Pārvaldē.

[3] Rakstveida paskaidrojumā par pieteikumu Pārvalde prasījumu neatzīst, pamatojoties uz Lēmumā konstatēto.

[4] Tiesas sēdē pieteicējs prasījumu uzturēja, papildus paskaidrojot, ka, atrodoties soda izolatorā, pieteicējam tika liegta iespēja apmeklēt bēres un satikt vecākus. Pieteicējs soda izolatorā faktiski pavadījis četras dienas, trīs dienas viņš ticis turēts citā kamerā, kas neskaitās soda izolators, taču pieteicējs pārsūdz smagākā disciplinārsoda piemērošanu pēc būtības. Pieteicējs pārsūdzējis Šķirotavas cietuma administratīvās komisijas lēmumu neatbrīvot pieteicēju nosacīti pirms termiņa, šajā lietā pieteicējam piemērotais disciplinārsods ticis minēts kā viens no argumentiem, tādējādi pieteicējam nodarīts kaitējums.

Ja cietumā strādā algotu darbu, nostrādātais laiks tiek ierēķināts darba stāžā. Izciešot sodu daļēji slēgtā cietumā augstākajā soda izciešanas pakāpē, ar cietuma priekšnieka atļauju pieteicējam ir tiesības strādāt ārpus cietuma teritorijas. Soda izciešanas laikā darba līgums ar darba devēju pieteicējam nebija lauzts, darba devējs bija sniedzis rakstisku izziņu, ka ir gatavs atjaunot ar pieteicēju darba attiecības. Pieteicējs vērsās ar iesniegumu pie cietuma priekšnieka, lai atļauj viņam strādāt, bet pieteicējam tika atteikts.

Tādējādi piecus gadus par pieteicēju nav maksāti nodokļi, nav krājies darba stāžs. Pieteicējs 20 mēnešalgas varēja nopelnīt, ja būtu atbrīvots pirms termiņa.

Tiesas sēdē Pārvaldes pārstāve prasījumu neatzina, pamatojoties uz Lēmumā minēto un papildus paskaidrojot, ka pieteicējs par tiesas sēdē minētajiem apstākļiem nav informējis Pārvaldi. Līdz ar to Pārvalde izskatīja pieteicēja iesniegumu tajā minētajā apjomā. Administratīvajai komisijai ir tiesības, nevis pienākums ierosināt ieslodzītā atbrīvošanu pirms termiņa. Izskatot iespēju atbrīvot ieslodzīto pirms termiņa, tiek vērtēti visi apstākļi, ne tikai piemērotie disciplinārsodi. Tādējādi nav pamata uzskatīt, ka konkrētajā gadījumā pastāvēja tieša cēloņsakarība starp pieteicējam piemēroto disciplinārsodu un komisijas pieņemto lēmumu. Arī atteikums strādāt nav saistāms ar piemēroto disciplinārsodu. Nav zināmi apstākļi, kāpēc pieteicējam tika atteikts apmeklēt radiniekus.

Motīvu daļa

[5] Tiesa, izvērtējusi pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts morālais kaitējums un mantiskais zaudējums 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā, izdošanu, atzīst, ka pieteikums ir apmierināms daļēji.

[6] Administratīvā lieta tiesā ierosināta par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts morālais kaitējums 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā, izdošanu. Savukārt no pieteicēja sniegtā paskaidrojuma tiesas sēdē izriet, ka pieteicējs vēlas, lai tiktu atlīdzināti arī mantiskie zaudējumi, proti, neiegūtais darba atalgojums.

Līdz ar to secināms, ka precizētais prasījums būtu – labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts morālais kaitējums un mantiskais zaudējums 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā, izdošanu.

[7] Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 7.panta pirmā un trešā daļa paredz, ka mantiskais zaudējums šā likuma izpratnē ir katrs mantiski novērtējams pametums, kas cietušajam radies ar iestādes prettiesiska administratīvā akta vai prettiesiskas faktiskās rīcības dēļ. Mantiskais zaudējums ir arī zaudējums, kas saistīts ar administratīvā akta atcelšanu, iestādes faktiskās rīcības novēršanu vai tās seku likvidēšanu, zaudējuma samazināšanu vai likvidēšanu. Mantiskais zaudējums aptver arī izmaksas, kas saistītas ar juridisko palīdzību.

Savukārt atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 9.pantam morālais kaitējums šā likuma izpratnē ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums.

Mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar APL noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem *(Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta pirmā daļa).*

Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta trešā daļa attiecībā uz morālā kaitējuma pierādīšanu noteic, ka morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums. Privātpersonai ir pienākums norādīt morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru. No minētās tiesību normas izriet, ka morālā kaitējuma esība tiek prezumēta, ja tiek konstatēts personas tiesību un tiesisko interešu aizskārums. Latvijā likumdevējs ir noteicis vadlīnijas, kas ievērojamas, nosakot atlīdzinājumu par morālo kaitējumu. Atbilstoši Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmajai daļai atlīdzinājuma noteikšanai ir jāapsver šādi kritēriji: 1) tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums; 2) konkrētā aizskāruma smagums; 3) iestādes rīcības tiesiskais un faktiskais pamatojums un motīvi; 4) cietušā rīcība un līdzatbildība; 5) citi konkrētajā gadījumā būtiski apstākļi. No minētā izriet, ka morālā kaitējuma atlīdzinājumam ir jāatbilst nodarītajam kaitējumam. Tādējādi, jo nopietnāks kaitējums, jo ievērojamākam jābūt atlīdzinājumam. Tas attiecas gan uz atlīdzinājuma veida izvēli, gan atlīdzinājuma apmēru, ja izvēlēts atlīdzinājums naudā. Lai personai atlīdzinātu morālo kaitējumu, ir jākonstatē būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums. Proti, ne jebkurš par prettiesisku atzīts administratīvais akts vai faktiskā rīcība rada atlīdzināmu morālo kaitējumu, tiesai ir jāvērtē tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgums un konkrētā aizskāruma smagums *(sk. Augstākās tiesas 2013.gada 21.marta sprieduma lietā Nr.SKA-230/2013 10.punktu).*

[8] Lietā nav strīda, ka 2013.gada 2.jūlijā stājies spēkā Spriedums, ar kuru atzīts par prettiesisku Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmums Nr.1/12-D/6087 par disciplinārsoda piemērošanu *(ievietot pieteicēju soda izolatorā uz 7 diennaktīm).*

Tādējādi ir konstatējams pirmais no morālā kaitējuma un mantiskā zaudējuma atlīdzināšanas priekšnoteikumiem - prettiesisks administratīvais akts, pamatojoties uz kuru pieteicējs tika ievietots un turēts soda izolatorā.

[9] Tiesa atzīst, ka izskatāmajā lietā ir konstatējama tieša cēloņsakarība starp Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087 un pieteicējam nodarīto kaitējumu, jo soda izolatorā pieteicējs tika ievietots, iestādei izpildot prettiesisko lēmumu, un tādējādi pieteicēju skārusi prettiesiskā lēmuma izpilde.

[10] Tiesa ņem vērā, ka morālais kaitējums ir subjektīvs jēdziens, tie ir personas iekšēji pārdzīvojumi konkrētā situācijā. No pieteikumā norādītā kopumā secināms, ka pieteicējam soda izpilde ir radījusi morālas ciešanas. Pieteicējs norādījis, ka soda

izolatorā viņš ievietots nepamatoti, līdz ar to pieteicējam radītas morālas ciešanas un personisks pazemojums. Papildus tiesas sēdē pieteicējs paskaidroja, ka, atrodoties soda izolatorā, tika liegta iespēja apmeklēt bēres un satikt vecākus, kā arī piemērotais disciplinārsods bija par pamatu atteikumam ļaut strādāt algotu darbu, kā rezultātā piecus gadus par pieteicēju nav maksāti nodokļi, nav krājies darba stāžs.

Tādējādi prasījums pamatots gan ar ievietošanas faktu soda izolatorā *(izpildot Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087)*,gan ar Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmuma Nr.1/12-D/6087 ietekmi uz pieteicēja iespēju, strādājot algotu darbu, nopelnīt dzīvei nepieciešamos finanšu resursus un uzkrāt papildu darba stāžu.

[11] Pieteicējs tiesas sēdē norādīja, ka Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmums Nr.1/12-D/6087 negatīvi ietekmēja pieteicēja iespēju, strādājot algotu darbu, nopelnīt dzīvei nepieciešamos finanšu resursus, uzkrāt papildu darba stāžu, kā arī netika maksāti nodokļi. Pieteicējs tiesai nav iesniedzis pierādījumus (*darba līgumu, kas pārtraukts, jo tika ievietots soda izolatorā, algas izmaksas apmērus apliecinošus dokumentus pirms ievietošanas soda izolatorā utt.),* kas apliecinātu pieteicēja paskaidrojumā sniegto informāciju.

No tiesai iesniegtās SIA „KKR" 2012.gada 29.jūnija izziņas Nr.1413 *(lietas 9.lapa)* izriet, ka darba attiecības pārtrauktas pēc pušu vienošanās, nevis saistībā ar pieteicējam piemēroto disciplinārsodu.

Kā jau tiesa norādīja iepriekš, tad mantiskā zaudējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats un apmērs tiek pierādīts ar APL noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem *(Zaudējumu atlīdzināšanas likuma 11.panta pirmā daļa).* APL 161.panta pirmā daļa noteic, ka administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Līdz ar to secināms, ka pieteicējs nav pieradījis, ka disciplinārsoda esamība būtu radījusi pieteicējam mantiskos zaudējumu. Tiesa uzskata, ka tikai hipotētiskā varbūtība, ka pieteicējam radās zaudējumi, jo sakarā ar disciplinārsoda uzlikšanu tika liegta iespēja strādāt algotu darbu, kā rezultātā nav saņemts atalgojums, nav maksāti nodokļi un nav uzkrāts darba stāžs piecu gadu periodā, nav pamatots ar lietā esošajiem pierādījumiem. Attiecīgi pieteikums daļā par materiālo zaudējumu atlīdzināšanu ir nepamatots un noraidāms.

[12] Tiesa ņem vērā, ka ievietošanas soda izolatorā mērķis ir nošķirt disciplināro pārkāpumu pieļāvušo ieslodzīto no citiem ieslodzītajiem. Izvērtējot lietas materiālus, tiesai konkrētajos apstākļos nav pamata uzskatīt, ka ar ievietošanu soda izolatorā iestāde kaut kā īpaši, proti, vairāk kā tas nepieciešams, lai sasniegtu mērķi, kādam personas ievietošana tajā domāta, būtu vēlējusies ietekmēt pieteicēju. Taču ar tiesas spriedumu konstatētais, ka Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmums Nr.1/12-D/6087 nav pamatots, dod pamatu secinājumam, ka pieteicēja ievietošana soda izolatorā bijusi prettiesiska. Tas pats par sevi jau rada pieteicēja tiesības uz atlīdzināmu morālo kaitējumu par viņam radītajiem iekšējiem pārdzīvojumiem, jo iestāde ar prettiesisko lēmumu pieteicējam ir radījusi nepamatotus ierobežojumus *(kā norāda Pārvalde, atrodoties soda izolatora kamerā, pieteicējam faktiski tika liegtas tiesības no rīta celšanās laika līdz naktsmieram atrasties noteiktā iecirknī ārpus kameras un brīvi pārvietoties pa cietuma teritoriju, dienas kārtībā paredzētajā laikā patstāvīgi apmeklējot cietuma medicīnas daļu, veikalu, ēdnīcu un bibliotēku).*

Tāpat tiesa secina, ka pieteicējs nav papildus norādījis uz citiem apstākļiem, kas viņam būtu radījuši neērtības vai kaitīgu ietekmi *(piemēram, uzturēšanās apstākļi izolatorā -nepietiekama ventilācija, apgaismoja trūkums utt.).*

Līdz ar to, izskatot lietu par morālā kaitējuma, kas pieteicējam nodarīts ar Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087, atlīdzināšanu, ir vērtējams jautājums tikai par veidu un apmēru, kādā atlīdzināms morālais kaitējums, kas pieteicējam nodarīts ar nepamatotu ievietošanu soda izolatora kamerā uz 7 diennaktīm.

[13] Tiesa secina, ka konkrētajos apstākļos nav konstatējama pieteicēja līdzatbildība viņam nodarītajās morālajās ciešanās. Savukārt, lemjot par atlīdzinājuma veidu, tiesa atzīst, ka šajā gadījumā nav iespējama iepriekšējā stāvokļa atjaunošana. Pieteicējs sodu, kas viņam piemērots ar prettiesisko Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087, jau ir izcietis, tāpēc soda izpildi nav iespējams pavērst atpakaļ. Arī Pārvaldes rakstveida atvainošanās tiesas ieskatā nav adekvāts atlīdzinājums šajā gadījumā, jo acīmredzami nesniegs gandarījumu pieteicējam. Tādējādi ir izvērtējams jautājums par atlīdzinājuma naudā apmēru.

[14] Tiesa atzīst, ka, kaut arī pieteicējam nodarītais kaitējums, prettiesiski ievietojot pieteicēju soda izolatorā, ir būtisks, tas nav tāds, lai būtu pamats uzskatīt, ka būtiski ierobežotas pieteicēja cilvēktiesības. Tādēļ morālais kaitējums nav atzīstams par smagu. Augstākā tiesa vairākkārt savā praksē norādījusi, ka salīdzināmos gadījumos atlīdzinājumam jābūt līdzīgam, bet atšķirīgos gadījumos - atšķirīgam. Šī prasība izriet no tiesiskās vienlīdzības principa *(sk., piemēram, Augstākās tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-104/2010 15.punktu).* Tādējādi, vērtējot morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru, ir svarīgi apzināt tiesu praksi līdzīgās lietās. Iepazīstoties ar spēkā esošiem tiesas spriedumiem jautājumā par morālā kaitējuma atlīdzināšanu saistībā ar ievietošanu soda izolatorā, tiesa konstatē turpmāko.

Lietā Nr.A420631111 tiesa atzinusi par atlīdzināmu morālo kaitējumu 150 latu (213,43 *euro*) apmērā par nepamatotu ievietošanu soda izolatorā. Minētajā lietā, vērtējot morālā kaitējuma apmēru, tiesa ir ņēmusi vērā soda izolatora uzturēšanās apstākļus, proti, dabiskā apgaismojuma un ventilācijas trūkums, nepietiekams apgaismojums *(soda izolatorā bija pavadītas 5 dienas un 16 stundas).* Lietā Nr.A42645308 tiesa, atzīstot par prettiesisku Jēkabpils cietuma administrācijas faktisko rīcību, turot pieteicēju soda izolatorā bez pienācīga apgaismojuma, kā arī cilvēka cieņai neatbilstošos apstākļos, piešķīra atlīdzinājumu par morālo kaitējumu 500 latu (711,44 *euro*) apmērā *(soda izolatorā bija pavadītas 10 dienas)*; lietā Nr.A42974609 tiesa, atzīstot par prettiesisku Kuldīgas rajona policijas pārvaldes īslaicīgās aizturēšanas vietas faktisko rīcību, turot pieteicēju īslaicīgās aizturēšanas izolatorā, nenodrošinot ar

pienācīgu apgaismojumu, ūdens padevi un sanitāro mezglu, nenodrošinot iespēju nomazgāties dušā, kā arī nenodrošinot atbilstošus sanitāros apstākļus, piešķīra atlīdzinājumu par morālo kaitējumu 400 latu (569,15 *euro*) apmērā *(izolatorā ar pārtraukumiem bija pavadītas 7 dienas);* lietā Nr.A420575410 tiesa, atzīstot par prettiesisku Valmieras cietuma administrācijas faktisko rīcību, nenodrošinot iespēju izciest sodu kamerā, kurā sadzīves apstākļi atbilst normatīvo aktu prasībām, piešķīra atlīdzinājumu par morālo kaitējumu 30 latu (42,69 *euro*) apmērā *(soda izolatorā bija pavadītas 3 dienas).* Lietā Nr. A4206831l1 tiesa atzinusi par atlīdzināmu morālo kaitējumu 150 latu (213,43 *euro*) apmērā par nepamatotu ievietošanu soda izolatorā *(soda izolatorā bija pavadītas 7 dienas, neatbilstoši apstākļi nav konstatēti).*

Sekojot Augstākās tiesas judikatūrā attīstītajiem principiem, tiesa uzsver, ka, lai atlīdzinājums būtu atbilstīgs Latvijas Republikas Satversmes 92.panta izpratnē, tam ir jābūt efektīvam tiesiskās aizsardzības līdzeklim *(sk. Augstākās tiesas 2007.gada 1.marta sprieduma lietā Nr.SKA-54/2007 8.punktu).* Jēdziens atbilstīgs atlīdzinājums nozīmē, ka atlīdzinājumam ir jābūt taisnīgam. Atlīdzinājumam ir jāsniedz gandarījums personai, kuras tiesības ir tikušas aizskartas *(sk. Augstākās tiesas 2011.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-161/2011 16.punktu),* ar atlīdzinājumu var arī atturēt iestādi no līdzīgu aizskārumu izdarīšanas nākotnē *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-104/2010 18.punktu, Augstākās tiesas 2008.gada 4.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-470/2008 20.punktu).* Jāņem vērā, ka, nosakot atlīdzinājumu, tiesa pauž valsts nostāju par aizskarto tiesību un paša tiesību aizskāruma nozīmīgumu, atlīdzinājums demokrātiskā un tiesiskā valstī nedrīkst būt nesamērīgi mazs *(sk. Augstākās tiesas 2010.gada 16.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-104/2010 18.punktu, 2011.gada 18.februāra sprieduma lietā Nr.SKA-161/2011 16.punktu, 2012.gada 11.maija sprieduma lietā Nr.SKA-120/2012 7.punktu).* Tiesa, nosakot atlīdzinājumu, ņem vērā arī atrašanās laika ilgumu soda izolatorā - jo ilgāks ir pavadītais laiks, jo lielākas ir personas ciešanas. Tajā pat laikā tiesa ņem vērā, ka visās iepriekšminētajās lietās, izņemot pēdējo, nosakot atlīdzinājumu, ņemti vērā neatbilstoši turēšanas apstākļi soda izolatorā, kas nav konstatēti izskatāmajā gadījumā.

Ievērojot visu iepriekš minēto, tiesas ieskatā kā atbilstošs un samērīgs morālā kaitējuma atlīdzinājums par nepamatotu pieteicēja ievietošanu soda izolatorā nosakāms atlīdzinājums 200 *euro* apmērā.

[15] Ar Pārvaldes 2012.gada 16.janvāra lēmumu Nr.1/12-D/6087 pieteicējam piemērots disciplinārsods 7 diennaktis soda izolatorā *(saskaņā ar Kodeksa 70.panta pirmās daļas 6.punktu, Tiesu informācijas sistēmā pieejamā informācija lietā Nr.A420371712).*

No Kodeksa 71.panta piektās daļas regulējuma izriet, ka Administratīvās rajona tiesas spriedumu, kas pieņemts par šā likuma 70.panta pirmās daļas 6. un 7.punktā un sestās daļas 3.punktā minēto sodu uzlikšanu notiesātajam, var pārsūdzēt, iesniedzot kasācijas sūdzību Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentam. Secināms, ka arī spriedumu, kas pieņemts par atlīdzinājumu saistībā ar disciplinārsodu, kas piemērots saskaņā ar Latvijas Sodu izpildes kodeksa 70.panta pirmās daļas 6.punktu, var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā.

[16] Saskaņā ar APL 126.panta pirmo daļu, ja pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts vai tiesvedība lietā izbeigta, pamatojoties uz šā likuma 282.panta 7.punktu, tiesa piespriež no atbildētāja par labu pieteicējam viņa samaksāto valsts nodevu (tostarp arī par pagaidu aizsardzības lūgumu samaksāto valsts nodevu). Savukārt APL 126.panta otrā daļa paredz, ja pieteicējs no valsts nodevas samaksas bijis atbrīvots un pieteikums pilnībā vai daļēji apmierināts, valsts nodevu piespriež no atbildētāja.

Tiesa konstatē, ka pieteicējs ar tiesneša lēmumu ir atbrīvots no valsts nodevas samaksas *(lietas 3.lapa).* Ievērojot minēto, valsts nodeva 28,46 *euro* apmērā piespriežama no Latvijas Republikas valsts nodevas ieskaitīšanai attiecīgajā Valsts kases kontā par darbību veikšanu administratīvajā tiesā.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo un otro daļu, 246.-251.pantu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Apmierināt daļēji /M.D./ pieteikumu par labvēlīgāka administratīvā akta, ar kuru pieteicējam tiktu atlīdzināts morālais kaitējums un mantiskais zaudējums 20 (divdesmit) minimālo mēnešalgu apmērā, izdošanu.

Uzdot Latvijas Republikai atlīdzināt /M.D./ morālo kaitējumu 200 *euro* apmērā.

Piespriest no Latvijas Republikas valsts nodevu 28,46 *euro* apmērā.

Spriedumu var pārsūdzēt Augstākās tiesas Administratīvo lietu departamentā viena mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot kasācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Jelgavas tiesu namā.

Tiesnesis A.Vīksne